

Marks kommun

markskommun@mark.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Stommenskolan
i Marks kommun

Uppföljning av tillsyn i Stommenskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Marks kommun under våren 2016. Skolinspektionen fattade den 28 juni 2016 beslut efter tillsyn för Stommenskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Marks kommun inkom med den 10 oktober 2016. Skolinspektionen har även genomfört ett uppföljningsbesök på skolan den 1 mars 2017. Vid uppföljningsbesöket fick Skolinspektionen ta del av kompletterande uppgifter. Även dessa utgör underlag för bedömningen.

Sammanfattning nya brister som framkommit vid uppföljning

I samband med uppföljningen har Skolinspektionen identifierat nya brister.

Skolinspektionens ingripande

Ytterligare brister	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Elevers behov av särskilt stöd ureds skyndsamt (3 kap. 9 § skollagen). Åtgärdsprogram för en elev som ges särskilt stöd (3 kap. 9 § skollagen). Om det finns särskilda skäl, får särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör (3 kap. 11 § skollagen).	Föreläggande	2017-11-13

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen avhjälp påtalade brister. Det har dock framkommit nya brister i samband med uppföljningen. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa bristerna. Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälp.

Nya brister som framkommit vid uppföljning

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den 13 november 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Föreläggande

Beskrivning av brister

Elevers behov av särskilt stöd ureds skyndsamt (3 kap. 9 § skollagen).

Åtgärdsprogram för en elev som ges särskilt stöd (3 kap. 9 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör (3 kap. 11 § skollagen).

Författningar

3 kap. 8, 9 och 11 §§ skollagen

Åtgärder

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningarnas krav avseende att:

- Om en elev, trots att extra anpassningar gjorts, uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation än svårigheter att uppnå kunskapskraven ska rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, på ett kvalificerat sätt.
- Om utredningen visar att eleven har behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning eleven behöver.
- Rektorn ska se till att ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Samråd ska ske med elevhälsan, om detta inte är uppenbart obehövligt. Åtgärderna ska utvärderas regelbundet.
- Rektorns ska, endast om det finns särskilda skäl till detta, ta beslut om att en elev ska ges särskilt stöd i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd på Stommensskolan. På skolan finns elever som får hela eller delar av sin skolgång i en annan grupp, flexgruppen, än den klass eleven normalt tillhör utan att det fattats beslut om detta och utan att en komplett utredning gjorts som visar att eleverna har detta behov. För en del av eleverna har inte heller åtgärdsprogram upprättats i samband med att en utredning gjorts och det finns även exempel på att åtgärdsprogram inte upprättats utan att beslut tagits om detta.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att det finns åtgärdsprogram som upprättats för ett antal elever efter det datum när Skolinspektionen begärde in underlag för elever i flexgruppen, då detta innebär att eleven fått ett ingripande särskilt stöd under en tid utan att det funnits något beslut om detta. För några av dessa elever saknas också utredning som visar elevens behov av särskilt stöd

Beslut

2017-06-30

5 (9)

Dnr 43-2015:9265

och att detta stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp. Skolinspektionen ser också allvarligt på att så gott som samtliga upprättade åtgärdsprogram samt utredningar saknar underskrift av beslutsfattare eller person ansvarig för utredningen. Av vad som framgår av intervjuer och dokumentation har eleverna urskilts ur sin ordinarie klass utan att de beslut som krävs för denna omplacering tagits. Enligt skollagen kan rektorn tillfälligt, efter utredning, omplacera en elev om eleven stört ordningen eller uppträtt olämpligt och besluta att eleven ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars tillhör. Denna åtgärd får dock inte gälla för en längre tid än fyra veckor. För de elever som tillhör Stommenskolans flexgrupp har inga beslut tagits som gäller en bestämd period och för elever med upprättade åtgärdsprogram ska åtgärderna utvärderas.

Enligt intervjuer med representanter i elevhälsan och rektorn framkommer att ingen övrig kompetens inom elevhälsan, såsom kurator eller psykolog, deltar i utredningen, trots att flertalet elevers svårigheter är av social karaktär.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om detta inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Av programmet ska också framgå när åtgärderna ska följas upp utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut tas som innebär att eleven får sitt särskilda stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök vid Stommenskolan framkommer i intervjuer att skolan inrättat en så kallad "flexgrupp". Denna flexgrupp fanns inte vid Skolinspektionens första besök vid skolan. Elever berättar vid intervju att flexgruppen är för de elever som stör under lektionerna och inte gör som läraren säger. I intervju med lärare bekräftar de elevernas uppgifter och säger att det finns ett antal elever, företrädesvis i årskurs 6, som inte fungerar under lektionerna och för dessa elever har skolan startat flexgruppen. Dit går de elever som är utåtagerande och som stör under lektionerna i sina ordinarie

klasser. Eleverna i flexgruppen har inte heller rast samtidigt som övriga elever. Det finns elever som har hela sin undervisningstid där, berättar lärarna vidare. Enligt lärarna har inte alla elever som går i flexgruppen åtgärdsprogram. Lärarna berättar att i flexgruppen arbetar en förskollärare, en fritidspedagog och två barnskötare, men däremot ingen legitimerad grundskollärare. Eleverna har med sig uppgifter från sina ordinarie lärare till flexgruppen.

Vid intervju med skolans elevhälsoteam säger de att de inte är så insatta i hur flexgruppen fungerar eftersom de inte arbetar i gruppen. Enligt elevhälsan ska eleverna ha ett åtgärdsprogram om de går i flexgruppen. Däremot uttrycker elevhälsan osäkerhet kring om det förhåller sig på detta viset. Tanken är, enligt elevhälsan, att elever som är stökiga ska kunna få mer vuxenstöd i gruppen. Även elevhälsan beskriver att det finns elever som får hela sin undervisning i gruppen.

Rektorn bekräftar vid intervju att det finns ett antal elever som ges undervisning i en grupp som benämns "Flexgruppen". Gruppen är till för "elever som inte mår så bra, eller som behöver mer lugn". Vid tillfället för Skolinspektionens uppföljningsbesök undervisar, enligt rektorn, ingen legitimerad grundskollärare eleverna i gruppen, elevernas ordinarie lärare förser eleverna med uppgifter som de ska arbeta med i flexgruppen. Enligt rektorn får så gott som samtliga elever som går i flexgruppen undervisning tillsammans med sin klass i något eller några ämnen. Innan eleverna placeras i flexgruppen har det, enligt rektorn, gjorts en pedagogisk utredning för eleven. Denna görs av klassläraren tillsammans med specialläraren. Ingen övrig kompetens inom elevhälsan, såsom kurator eller psykolog, deltar i utredningen. Rektorn säger att hon är osäker på om det står i åtgärdsprogrammen om eleverna är placerade i särskild undervisningsgrupp.

Skolinspektionen har begärt in dokumentation (utredningar och eventuella åtgärdsprogram) för de 11 elever som vid tillfället för tillsynen har delar eller hela sin undervisning i flexgruppen. Av dessa 11 elever har nio elever både utredning och åtgärdsprogram. För en elev finns det bara utredning och för två elever finns det bara åtgärdsprogram. Genomgången visar vidare att för fyra av de elever som har utredning och åtgärdsprogram har båda dessa dokument upprättats efter Skolinspektionens uppföljningsbesök, detta trots att eleverna redan hade sin undervisning i flexgruppen. För tre av de elever som har både pedagogisk utredning och åtgärdsprogram var deras åtgärdsprogram inte utvärderade och beslut om upprättande av nytt åtgärdsprogram var identiskt med föregående. För en elev var utredning gjord år 2016 med beslut om att upprätta åtgärdsprogram. Detta åtgärdsprogram upprättades sedermera först efter Skolinspektionens uppföljningsbesök. Enligt rektorn finns det inte heller några separata beslut om placering i särskild undervisningsgrupp.

I några fall beskrivs i åtgärdsprogrammen att skolan har en grupp, "flexen", där elever kan få individuellt stöd och lektioner i en liten grupp. Det framgår emellertid inte hur och i vilken omfattning denna grupp är aktuell för respektive elev.

I utredningarna beskrivs den pedagogiska situationen på organisations-, grupp- och individnivå. I flertalet utredningar beskrivs elevens situation vad gäller relationer till andra elever och vuxna samt att elevens sociala situation är en del av elevens problem med att nå kunskapskraven samt att skapa konfliktfria kontakter med klasskamrater. I de fall elevens behov beskrivs mer utförligt är det i flertalet fall i termer av "särskilt stöd i form av en pedagog som har möjlighet att vara tillsammans med hen under skoldagen" och eleven behöver ha tillgång till "ett litet sammanhang. Det finns inte eller någon underskrift av beslutsfattare eller person ansvarig för utredningen i något av dokumenten som skickats in till Skolinspektionen.

Rektorn uttrycker vid intervjun att det är svårt att möta eleverna som går i flexgruppen i klassrummet och att de fungerar bättre i en mindre grupp. Behovet av en flexgrupp har samtidigt, enligt rektorn, tydliggjort att det är av största vikt att rektorn tar reda på hur bland annat undervisningen genomförs i klassrummen. Det handlar om att säkerställa att lärarens undervisning är tillräckligt varierad för att möta olika elevers sätt att lära och att alla elever får stöd i sin kunskapsutveckling, säger rektorn.

Motivering till val av verktyg

Marks kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter och måste vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Marks kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Marks kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristerna avseende elevernas möjlighet till trygghet och studiero kunnat avhjälpas. Bedömningen görs utifrån inkommen dokumentation samt den information som framkommit vid intervjuer vid besöket i skolan.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Marks kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Marks kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristen avseende elevhälsans förebyggande och elevhälsofrämjande arbete kunnat avhjälpas. Bedömningen görs utifrån inkommen dokumentation samt den information som framkommit vid intervjuer vid besök på skolan.

Beslut

2017-06-30

9 (9)

Dnr 43-2015:9265

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

Fredrik Mattsson
Enhetschef

Karin Widlund
Föredragande/Undervisningsråd